

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 95 0 P 078412 24 Rev
Banjaluka, 09.10.2024. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Rose Obradović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca "Addiko Bank" a.d. Banja Luka, koga zastupa punomoćnik Adnan Sarajlić, advokat iz Sarajeva, protiv tuženog Lj.J. iz T., koga zastupa punomoćnik Dejana Pikula, advokat iz Trebinja, radi duga, vrijednost predmeta spora 38.833,55 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Trebinju broj 95 0 P 078412 23 Gž od 17.10.2023. godine, na sjednici održanoj dana 09.10.2024. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Trebinju broj 95 0 P 078412 22 P od 12.06.2023. godine, obavezan je tuženi Lj.J. iz T. da tužiocu "Addiko Bank" a.d. Banja Luka isplati dug u iznosu od 38.833,55 KM, uvećano za iznos zakonske zatezne kamate počev od 10.03.2022. godine, kao dana dospijea, pa do konačne isplate, te da mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.546,75 KM.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Trebinju broj 95 0 P 078412 23 Gž od 17.10.2023. godine, žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova žalbenog postupka.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tuženi, zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija uvaži, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužilac predlaže da se revizija odbaci, odnosno odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da mu tuženi isplati novčani iznos od 38.833,55 KM i zakonske zatezne kamate počev od 10.03.2022. godine, kao dana dospijea, po

osnovu obaveza iz Ugovora o dugoročnom namjenskom kreditu broj ... broj partije: ... od 02.04.2020. godine zaključenog između parničnih stranaka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da je tužilac sa tuženim dana 02.04.2020. godine zaključio ugovor o dugoročnom namjenskom kreditu broj: ..., kojim je banka tuženom odobrio iznos od 45.093,23 KM, na period od 120 mjeseci, uz kamatnu stopu od 6,91% godišnje; da je navedeni iznos dana 02.04.2020. godine stavljen na raspolaganje tuženom; da je tužilac dana 10.03.2022. godine otkazao navedeni ugovor o kreditu zbog neispunjenja obaveza od strane tuženog; da je prema nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke tuženi u periodu od plasiranja kreditnih sredstava 21.05.2020. godine do dana otkaza ugovora o kreditu dana 10.03.2022. godine, kroz 23 rate uplatio po osnovu obaveze po predmetnom ugovoru o kreditu, ukupan iznos od 7.376,45 KM, da su uplate rata bile u manjim iznosima od onih definisanih anuitetnim planom, da ukupan iznos duga po osnovu glavnice, ugovorene kamate i zatezne kamate na dan 10.03.2022. godine iznosi 43.322,06 KM, da je nakon 10.03.2022. godine tuženi nastavio sa mjesečnim uplatama koje je banka evidentirala na otplatnom računu tuženog, tako da ukupan iznos ovih uplata u periodu od 21.03.2022. godine do 03.04.2023. godine iznosi 4.444,82 KM.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud nalazi da se tuženi nije pridržavao ugovornih obaveza jer je došlo do kašnjenja u izmirivanju obaveza od strane tuženog, što proizilazi iz anuitetnog plana, kao i nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke, pa je tužilac, kao davalac kredita raskinuo navedeni ugovor dana 10.03.2022. godine, kada da su dospjele na naplatu sve neizmirene obaveze u iznosu od 38.833,55 KM, te je pozivom na odredbe člana 1065. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04), usvojio tužbeni zahtjev u cjelosti.

Drugostepeni sud je žalbu tuženog odbio i prvostepenu presudu potvrdio, primjenom odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 i 27/24, u daljem tekstu: ZPP).

Pobijana presuda je pravilna.

Ugovorom o kreditu banka se obavezuje da korisniku kredita stavi na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno ili neodređeno vreme, za neku namjenu ili bez utvrđene namjene, a korisnik se obavezuje da banci plaća ugovorenu kamatu i dobijeni iznos novca vrati u vrijeme i na način kako je utvrđeno ugovorom (član 1065. ZOO). Prema odredbi člana 1066. ZOO ugovor o kreditu mora biti zaključen u pismenoj formi (stav 1), te se ugovorom o kreditu utvrđuje iznos, kao i uslovi davanja, korištenja i vraćanja kredita (stav 2.).

Ugovor o kreditu je dvostrano obavezujući pravni posao koji nastaje kad se stranke saglase o bitnim sastojcima ugovora. Odredbama člana 124. ZOO je propisano, da u dvostranim ugovorima, kada jedna strana ne ispuni svoju obavezu, druga strana može, ako nije što drugo određeno, zahtjevati ispunjenje obaveze ili, pod uslovima predviđenim u idućim članovima, raskinuti ugovor prostom izjavom, ako raskid ugovora ne nastupi po samom zakonu, a u svakom slučaju ima pravo na naknadu štete.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja u predmetnoj pravnoj stvari, koje ne može biti predmet pobijanja u revizionom postupku, prema izričitoj zabrani propisanoj odredbom člana 240. stav 2. ZPP, proizlazi da su parnične stranke dana 02.04.2020. godine zaključile ugovor o dugoročnom namjenskom kreditu, kojim je banka tuženom odobrila iznos od 45.093,23 KM, na period od 120 mjeseci, uz kamatnu stopu od 6,91% godišnje.

Nije sporno da je navedeni iznos od 45.093,23 KM stavljen na raspolaganje tuženom dana 02.04.2020. godine, čime je tužilac svoju ugovornu obavezu izvršio.

Tužilac je dana 10.03.2022. godine otkazao ugovor o kreditu zbog neispunjenja obaveza od strane tuženog (neotplaćivanja kredita u ugovorenim rokovima).

Tuženi u toku postupka i u reviziji tvrdi da nije bilo uslova da se otkaže/raskine ugovor o kreditu, jer da je izmirivao anuitete po zaključenom ugovoru sa malim zakašnjenjem, te da je tužilac imao mogućnost riješiti spornu stvar u skladu sa članom 5. ugovora, a ne otkazati ugovor.

Obaveza tuženog je zasnovana na zaključenom ugovoru o namjenskom kreditu. Odredbom člana 5. ugovora o kreditu tuženi se obavezao da otplatu kredita vrši u jednakim mjesečnim anuitetima koji dospijevaju prema planu otplate. Takođe, obavezao se da obezbijedi sredstva na računu potrebna za isplatu koja se vrše trajnim nalogom, a ukoliko na dan izvršenja trajnog naloga ne bude dovoljno sredstava na računu, da trajni nalog može biti izvršen svaki drugi dana nakon toga dana sve do potpunog namirenja novčanih obaveza.

Odredbom člana 14. stav 2. ugovora strane su se saglasile da svako ponašanje korisnika kredita, suprotno od ugovorenog, predstavlja kršenje ugovora i ovlašćuje banku da jednostrano, pisanim putem, bez primjene otkaznog roka, proglasi prijevremeno dospijeće svih obaveza za plaćanje odmah, pri čemu dospjele obaveze čine iznos nenaplaćene glavnice kojoj su pripisane obračunate, nenaplaćene ugovorene kamate i naknade, što se iskazuje kao jedinstven dug.

Iz nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke, u kome je dat pregled stanja duga po osnovu ugovora o kreditu, te knjiženje pojedinih uplata, proizlazi da je od zaključenja ugovora do njegovog raskida tuženi kroz 23 uplate po osnovu obaveze po predmetnom ugovoru o kreditu, uplatio ukupan iznos od 7.376,45 KM, da su uplate bile u manjem iznosu od anuiteta (521,48 KM) i vršene (uglavnom) dijelom gotovinski, a dijelom „internim transferom“.

Prema navodima tuženog u odgovoru na tužbu, o čemu je priložio i dokaz, trajni nalog tuženi nije dao tužiocu, nego BPS Banka a.d. Banja Luka, pa pravilno zaključuje drugostepeni sud da tuženi u ispunjenju ugovora nije postupao prema odredbi člana 5. ugovora i da na računu tuženog nije bilo dovoljno novčanih sredstava za isplatu dospjelih anuiteta, te da su se stekli uslovi za raskid ugovora u smislu odredbe člana 14. stav 2. ugovora o kreditu.

Isplata iznosa anuiteta u periodu otplate u visini manjoj od ugovorene (i kašnjenje u otplati), predstavlja povredu ugovorne obaveze od strane tuženog zbog koje je tužilac ovlašten raskinuti ugovor. Raskidom ugovora tuženi je na osnovu odredbe člana 132. stav 2. ZOO dužan platiti cjelokupno preostalo potraživanje, koje se prema odredbama ugovora o kreditu (član 14.stav 2.) sastoji od neizmirene glavnice, ugovorene kamate i naknada, te zakonske zatezne kamate.

Pozivanje revidenta na odredbe člana 133. i člana 135. ZOO je bez osnova, jer se u konkretnom slučaju ne radi o zahtjevu za raskid ugovora putem suda.

Ugovor o kreditu, kao i svaki drugi obligacioni odnos, zahtijeva od ugovarača poštivanje ne samo ugovornih odredbi, već i opštih načela obligacionog prava, prvenstveno načela savjesnosti i poštenja iz odredbe člana 12. ZOO. Tvrdnje tuženog da je postupanje tužioca protivno dobrim poslovnim običajima ne mogu se prihvatiti, jer za iste nisu pruženi dokazi.

Iz navedenih razloga odlučeno je kao u izreci temeljem odredbe člana 248. ZPP.

Zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.316,25 KM je odbijen na osnovu odredbe člana 397. stav 1. ZPP, u vezi sa članom 387. stav 1. istog zakona, obzirom da ovi troškovi nisu bili nužni za vođenje parnice, niti od značaja za zaštitu prava tužioca u postupku po ovom pravnom lijeku.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić